

Agenda Overleg Literaire Organisatoren

Datum: vrijdag 11 oktober 2019
Tijd 10:00-12:00
Locatie Vlaams-Nederlands Huis deBuren, tweede verdieping
Voorzitter Willem Bongers-Dek
Secretaris Aline Lapeire

Aanwezig: Dirk Terryn (CANON Cultuurcel), Mourad Bekkour en Rashid Shellak ('Nuff Said), Klaartje Van der Bauwhede (De Krook), Joke Baeten (Davidsfonds), Lara Rogiers (Literatuur Vlaanderen), An Pauwels (Curieus), Ellen Van Tichelt (LNVT), Danny Theuwis (30CC), Diego Anthoons (Luisterpuntbibliotheek), Ilke Froyen (Passa Porta), Jan Ducheyne (De Spreekende Ezels), Xavier Roelens (Folio), Marijke Rekkers (Villa Verbeelding), Sofie Vandamme (De Letterie), Michaël Vandebril (Antwerpen Boekenstad), Nicolas Leus (KANTL), Roel Daenen (Strippgids), Rolf Quaghebeur (KAAP), Eddy Strauven (Het zoekend hert)

Verontschuldigd: Yasmin van 'tveld (Kluger Hans), Jurgen Waegeman (Muntpunt), Jan Moeyaert (Stichting IJsborg), Dirk Holemans (Oikos), Noemi De Clercq (Literatuur Vlaanderen), Sofie Verraest (Snug Harbor), Gert Brouns (Limerick), Cathy Vancrombruggen en Erik Raspoet (cBib), Lotte Dodion (VONK & Zonen), Suzanne Terhaar (Willemsfonds), Philip Meersman, Thomas Barbier (De Reyghere), Gust Peeters (Poëziebus), Rik van Daele (Reynaertgenootschap), Silvie Moors (De Dagen), Sylvie Dhaene (Iedereen leest), Luc Coorevits (Behoud de Begeerte), Stefaan Goossens (Poëziecentrum)

Duur

1. Agenda, mededelingen en notulen

5'

- Voorstelrondje

- Korte introductie OLO, want veel nieuwe gezichten! Het OLO verenigt ruim 170 literaire organisatoren en biedt ruimte voor overleg en inspiratie. Bij iedere vergadering nodigen we twee organisatoren uit voor een Nadere kennismaking of om Het goede voorbeeld te geven. De voorzitter van het OLO vertegenwoordigt het literaire middenveld in het BoekenOverleg.

- Notulen 1 juli 2019: Literatuur Vlaanderen merkt op dat het onderzoek van Peter Thoelen niet alleen tot vervolgonderzoek moet nopen, maar vooral tot actie. Wat willen we als sector *doen* met deze informatie; hoe kunnen we problemen gestructureerd aanpakken? Ideeën daarover zijn welkom bij Literatuur Vlaanderen (lara@literatuurvlaanderen.be) Eens alle vacatures daar ingevuld zijn, kan werk gemaakt worden van een actieplan.

- De volgende vergadering zal plaatsvinden op 7 februari. Agendapunten en suggesties voor de Nadere kennismaking en Het goede voorbeeld zijn tot uiterlijk maandag 4 november 2019 bijzonder welkom bij de secretaris: aline@deburen.eu

2. BoekenOverleg

10'

- De definitieve notulen van het recentste BoekenOverleg worden meegestuurd met de notulen van deze vergadering; de notulen worden altijd pas definitief vastgesteld op het eerstvolgende overleg, vandaar dat die soms wat gedateerd zijn.

- Met de voorzitter van het BoekenOverleg is afgesproken dat we het plan nog niet verder verspreiden tot wanneer het aan de bevoegde ministers is overhandigd. De voorzitter van het OLO

bracht wel al twee punten informeel onder de aandacht bij de bespreking van het Actieplan Leesbevordering 2.0.

1. Leesbevordering is eigen aan de werking van alle literaire organisaties en dit is als zodanig erkend.

2. Literaire organisaties kunnen ingeschakeld worden bij het uitrollen van de Voorleestoer De Voorleestoer is een vanuit het onderwijs gestuurd initiatief met literaire lezingen, dat al jarenlang succesvol loopt in Sint-Niklaas. Ondertussen bereikt het daar alle leerlingen in de 2^{de} graad van het secundair onderwijs. Het plan is om dit project uit te rollen in 5 steden; literaire organisaties kunnen hierin een rol spelen en mogen zich aanmelden!

CANON Cultuurcel merkt op dat het bij zulke samenwerkingen niet de bedoeling is dat de literaire organisatie alles overneemt. De betrokkenheid van lokale bibliotheken en scholen is cruciaal voor het welslagen van dit project; literaire organisaties kunnen wel hun organiserende kwaliteiten inzetten.

3. VRT-stakeholderbevraging

15'

Er werd een vragenlijst opgesteld ter voorbereiding van de volgende VRT-beheersovereenkomst (2021-2025). Het iMec voert deze bevraging uit op vraag van de Sectorraad Media en het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Het BoekenOverleg formuleerde een antwoord op deze vragen (zie bijlage).

- De VRT organiseerde een cultuuroverleg op 26 september, waar het BoekenOverleg vertegenwoordigd was en formeel de enige mandaathouder bleek. De notulen hiervan worden na ontvangst verspreid.

- Alle leden van het OLO worden uitgenodigd op Expeditie VRT (21/11), waar het mogelijk zal zijn om met de CEO te spreken over wat de cultuursector van de VRT verwacht én waar duidelijkheid geschapen zal worden over wie wat doet bij de VRT. Meer informatie:

<https://vrt.bluebarnhq.com/statistic/email/browser/nR7JY/dLQqk>

4. Follow-how bij het cultural inreach-traject van Passa Porta

10'

Passa Porta is begonnen aan een traject om de doelstellingen van het charter voor inclusie (Elk verhaal telt) concreet te maken (cf. verslag vergadering 1 juli). Zij willen de inzichten die hieruit voortkomen delen met de leden van het OLO en hen uitnodigen om hierin mee te stappen. Er vonden reeds twee momenten plaats en het blijkt een uitdagend en lerend proces: 'Diversiteit komt niet in een kant-en-klaarpakket.'

Bij de eerste lezing en workshop door Jaamil Olawale Kosoko bleek dat enkele uitgangsprincipes van het traject eigenlijk al blijken gaven van *white supremacy thinking*. Onbewust en onbedoeld zitten er in de witte manier van werken uitsluitingsmechanismen vervat.

-> Jaamil bracht een tekst hierrond mee, die zozeer een eyeopener was dat Passa Porta deze graag wil delen (zie bijlage).

Passa Porta organiseerde bij de Roma ook de boekpresentatie van *Waarom ik niet meer met witte mensen over racisme praat* van Reni Eddo-Lodge: nog een leestip!

Uitnodiging: Passa Porta is partner in een avond van de British Council over BAME auteurs. De avond past in hun International Literature Showcase, met focus op Writers of Colour:

<https://nationalcentreforwriting.org.uk/article/jackie-kay-10-bame-writers/> Op 12 november komen Michael Donkor, Jay Bernard en Olumide Popoola naar Brussel. Literaire organisaties die interesse hebben om die avond bij te wonen, kunnen via Passa Porta op de gastenlijst.

Dit onderwerp maakt de tongen los.

- Folio vraagt of er al effecten van dit traject zichtbaar zijn in de organisatie.
 - > Het loslaten van de planmatige aanpak is al één effect. Het traject blijkt confronterend voor collega's en het kan ook *awkward* worden, maar volgens trajectbegeleider Tunde Adefioye is dat de enige juiste manier.
- Het zoekend hert was aanwezig op de boekvoorstelling van Reni Eddo-Lodge en vond het storend dat zij de Europese context niet kent en vooral haar boek wilde promoten. De problematiek rond diversiteit is er zeker (kijk maar rond), maar soms wordt er te veel gebabbeld en het gaat ook niet alleen om kleur, maar zeker ook om sociale gelaagdheden.
 - > Passa Porta brengt daartegenin dat het Eddo Lodges opdracht niet is om haar boodschap te vertalen naar onze context; dat moet haar publiek zelf doen.
- De Spreekende Ezels geeft ook aan dat het een traag proces kan zijn, maar dat initiatieven als deze helpen.
- 30CC organiseert in deze zin een schaduwkabinet, waarin zij een diverse groep van jongeren die het huis niet kennen hun onverbloemde mening laten geven.
- De Letterie brengt aan dat het KASK ook bezig is met de ontwikkeling van een platform om ervaringen rond diversiteit in de culturele sector te delen. Het komt er inderdaad op aan om methodologieën in vraag te stellen. Zij zoeken nog mensen die zo'n proces kunnen begeleiden.
- Uitnodiging: deBuren organiseert op 14/11 een lunchprogramma plaatsvindt met de alleszeggende titel 'Werf eens een ander aan'. Bij een recente vacature voor een productieverantwoordelijke is deBuren zo inclusief mogelijk te werk gegaan:
 - Kandidaten worden niet vastgepind op diploma, maar op verworven competenties
 - Kunnen communiceren in het Nederlands is belangrijk, maar vlekkeloos schrijven niet
 - De motivatiebrief mag ook een video zijn
 - Verspreid via andere kanalen: Actiris (ook de Franstalige kant), VDAB, Minderhedenforum, KifKif, Groot Eiland, Koning Boudewijnstichting, netwerk schrijfresidenten Parijs

5. Toelichting CELA: specialisation course literary curatorship 10'

Passa Porta en deBuren zijn de Belgische partners binnen het internationaal literair talentontwikkelingstraject CELA, waaraan in totaal 10 landen, 30 auteurs, 80 vertalers en 7 literair professionals deelnemen (meer hierover: <https://www.cela-europe.com/>).

In de week van 13 januari 2020 organiseren zij een introductieweek voor alle deelnemers, waarmee het project afgetrapt wordt. Passa Porta en deBuren zijn hiervoor nog op zoek naar een zaal in het centrum van Brussel die als eetzaal voor 135 mensen kan fungeren: tips welkom! Er komt ook een publieksmoment tijdens deze week, op 16/01, waarvoor iedereen een uitnodiging mag verwachten.

Eind april tot en met begin mei 2020 organiseren zij ook een tweewekelijkse cursus 'Literary curatorship' voor zeven internationale CELA-talenten. In deze weken zullen deze makers workshops krijgen en literaire evenementen organiseren als oefening.

-> Leden van het OLO die graag hun kennis, programma of zaal willen openstellen voor de CELA-deelnemers mogen contact opnemen met aline@deburen.eu. Ook als iemand al workshops geeft over een bepaald aspect van literair cureren, dan verneemt zij dat graag.

6. Nadere kennismaking 30'

Dirk Terryn stelt de CANON Cultuurcel voor aan de hand van heel wat concrete projecten (zie powerpoint in de bijlage). CANON Cultuurcel is de cultuurcel van het Departement Onderwijs en

Vorming die onderwijs en cultuur met elkaar wil verbinden om zo meer en beter cultuuronderwijs voor iedereen te versterken.

- Cultuur als betekenisgeving: kunst en cultuur zit in de kern van onze samenleving en gaat verder dan een zondags museumbezoek.

Vroeger werd eerder projectmatig gewerkt (bv. Jo Lemaire in de Franse les), nu is CANON geëvolueerd naar een beleidsorganisatie die bijvoorbeeld samenzit met educatieve uitgeverijen rond de inhoud van lesboeken of de eindtermen kritisch herbekijkt.

Ook proberen zij literaire organisatoren in contact te brengen met het onderwijs (wat bijvoorbeeld leidde tot een project met Fikry El Azzouzi in het beroepsonderwijs i.s.m. Literatuur Vlaanderen en Iedereen Leest). In een ander project worden leerkrachten ertoe aangezet hun passies te delen in de klas.

- Cultuur in de spiegel: cultureel bewustzijn zou een sleutelcompetentie moeten zijn. Het is ook vakoverschrijdend, want een wiskundige stelling kun je evengoed uitleggen aan de hand van een verhaal. Dit gebeurt te weinig.

- Cultuurkuur.be: een platform i.s.m. publiek waarop leerkrachten kennis kunnen maken met het lokale culturele weefsel. Hierop kunnen organisaties zich tonen aan het onderwijs, zo is er bijvoorbeeld al een samenwerking met Villa Verbeelding over aan de slag gaan met poëzie.

Enkele subsidieprojecten binnen Cultuurkuur:

- DynamoOPWEG: project waarmee scholengroepen gratis het openbaar vervoer kunnen gebruiken voor een culturele uitstap
- DynamoPROJECT: projectondersteuning van maximaal € 2000 per school bij samenwerking met een externe culturele partner
- Kunstkuur: een kunstleraar uit een academie wordt gedetacheerd om een school te helpen om kunst- en cultuuronderwijs te integreren in alle vakken

Meer informatie is verkrijgbaar door te mailen naar dirk.terrryn@ond.vlaanderen.be; via de nieuwsbrief van CANON Cultuurcel kun je op de hoogte blijven.

KAAP vraagt wat de verwachtingen zijn met de nieuwe Vlaamse regering.

-> CANON Cultuurcel zal zich tot het nieuwe beleid moeten verhouden. Het is wel altijd positief als de minister van cultuur en onderwijs goed overeenkomen. CANON Cultuurcel wijst er nog op dat er geen verband is tussen de organisatie en de historische canon van in het regeerakkoord.

7. Het goede voorbeeld

30'

Mourad Bekkour en Rashid Shellak van 'Nuff Said beginnen met een filmpje:

<https://youtu.be/D97Lk3XNKI0>

'Nuff Said organiseert al 10 jaar avonden met comedy, muziek en een literaire gast. Hun thuisbasis is het CC Berchem in Antwerpen, waar zij maandelijks een avond organiseren, maar zij breidden uit naar vele andere steden. Er zijn ook enkele spin-offs, zoals een podcast, workshops en avonden met studenten van KDG. Nieuw is de 'Nuff Said Academy bij C-Mine, waarin jong talent in comedy, muziek en literatuur een jaar lang begeleid wordt met workshops en coaching. Er komt ook een 'Nuff Said Festival dat tweejaarlijks zal plaatsvinden vanaf juni 2020, en waar ook andere thema's verkend worden, zoals jong ondernemerschap.

Het team bestaat uit 3 deeltijdse medewerkers en een ploeg vrijwilligers. Rashid is nieuw als publieksmedewerker. Zij mikken op een positieve sfeer waar iedereen (medewerkers, artiesten, publiek) deel van uit wil maken, o.a. met een vrijwilligersdag, een dj-set waarop mensen elkaar kunnen leren kennen...

'Nuff Said bereikt een vast, groot en divers publiek. Zij pakken dat aan als volgt:

- Elke maand een vaste dag en locatie hebben, zo verkopen ze het concept ipv de namen
- Promotie voeren via bezoekers en altijd veel mensen op de gastenlijst zetten
- Lagere prijzen voor jongeren en doelgroepen hanteren
- Samenwerken met communities en informele netwerken, soms naar hen toe gaan, ook om artiesten te vinden
- Communicatie via nieuwsbrief en Facebook, waarin ook zo veel mogelijk getagd wordt
- Internationale gasten koppelen aan jonge namen, om ze zo te motiveren
- Op locatie altijd zoeken naar een lokale host en zo veel mogelijk verankering

Het is belangrijk om steeds op zoek te blijven naar nieuwe manieren om een publiek te bereiken, steeds nieuwe artiesten. Omdat 'Nuff Said goed scoort in de leeftijdsgroep 16-26, vernieuwt het publiek zich ook.

LNVT vindt het opvallend dat er een minimumleeftijd voor events is

- > 'Nuff Said wil hiermee vermijden dat gezinnen grove comedy horen. Al letten ze er wel op dat de comedy die ze brengen mensen niet uitsluit; ze briefen comedians daar ook over.
- 'Nuff Said wil een safe space bieden, ook aan de artiesten overigens.

deBuren vraagt zich af wat de voorwaarden voor samenwerking met 'Nuff Said zijn

- > Zij gaan zelf niet op zoek naar partners, want ze hadden daar ook al minder goede ervaringen mee. Wat zij bijzonder belangrijk vinden is
 - a/ dat de vraag oprecht is; 'Nuff Said wil niet gewoon leverancier van kleur zijn
 - b/ dat er lokaal iemand op publiekswerking zit; zoals eerder gezegd: publiek bereiken is hard werken

Informatie delen met partners gebeurt op informele basis. Als ze bijvoorbeeld internationale gasten hebben, dan praten ze daarover met organisatoren die ze kennen (ook in Nederland en Duitsland) en stellen ze soms een tournee samen.

LNVT vindt het opmerkelijk dat de gastenlijst zo belangrijk is voor hen

- > De artiesten die 'Nuff Said programmeert hebben een achterban, en idealiter blijft die plakken. Als je mensen iets geeft, zullen ze ook iets willen terugdoen voor je.

KAAP vraagt naar 'Nuff Said's mening over quota

- > Zij geloven erin. Het moet georganiseerd worden, want organisch gebeurt het niet.

Uitsmijter: er komt ook een traditioneel publiek af op de avonden, 'mannen met hoeden'.

8. Wat verder ter tafel komt

10'

Curieus nodigt iedereen uit op het Festival van de Gelijkheid: 28-30 november in Gent.

De voorzitter vraagt iedereen om suggesties voor Het goede voorbeeld en Nadere kennismaking te bezorgen tegen maandag 4 november.

Volgende vergadering: vrijdag 7 februari 2020 van 10:00-12:00 bij deBuren. Hierop zal opnieuw een lunchlezing aansluiten; het onderwerp wordt later meegedeeld.